

Με αφορμή τον άδικο χαμό του Β. Γιακουμάκη μετά από τα συνεχή περιστατικά bullying που υπέστη από συμμαθητές του στην Γαλακτοκομική Σχολή των Ιωαννίνων, πέραν των πολύ ενδιαφερόντων απόψεων που έχουν εκφραστεί σχετικά με την εν λόγω συμπεριφορά που παρουσιάζει έντονη έξαρση κατά τα τελευταία χρόνια στα σχολεία της χώρας, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε το φαινόμενο και στα πλαίσια της μακρο-ανάλυσης, πέρα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που συνιστούν τη μοναδικότητα της κάθε περίπτωσης, και αυτή αφορά το τι συμβαίνει στην ελληνική κοινωνία και στην "αγία ελληνική οικογένεια", τον «πυρήνα» δηλαδή, της κοινωνίας. Ποια είναι εκείνα τα αρνητικά χαρακτηριστικά της που ενδεχομένως ενδυναμώνουν την έξαρση τέτοιων φαινομένων, αντί να τα καταστέλλουν.

Η άμεση ψήφιση της νομοθεσίας σχετικά με το φαινόμενο του bullying –αφορά την παρενόχληση στο σχολικό περιβάλλον- και του mobbing – αφορά την παρενόχληση στο εργασιακό περιβάλλον-, η δίκαιη τιμωρία όσων κακοποιούν άλλους, υιοθετώντας αυτού του τύπου τις συμπεριφορές και η ένταξη ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών σε όλες τις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος από μέρους της Πολιτείας, όπως ορθώς δήλωσε πρόσφατα ο Υπουργός Παιδείας, Α. Μπαλτάς καθώς και η άμεση ανόρθωση ενός «τείχους προστασίας», κοινωνικής απαξίας των θυτών και απενοχοποίησης των θυμάτων από μέρους της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου τα θύματα να μην πέσουν και στη παγίδα του στίγματος και της θυματοποίησης τους, είναι επείγον να πραγματοποιηθούν αλλά δεν αποτελούν παρά την άμεση ανακούφιση από το «σύμπτωμα» και όχι την καταπολέμηση της ρίζας που γεννά το πρόβλημα.

Είναι επιτακτική ανάγκη στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας να ανοίξει άμεσα ένας μεγάλος και οργανωμένος διάλογος με ευθύνη αλλά κυρίως παρότρυνση της ελληνικής Πολιτείας σε σύμπραξη με τα ΜΜΕ και τα σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ειδικούς επιστήμονες- ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, πολιτικούς επιστήμονες- εκπαιδευτικούς, γονείς και παιδιά για το τι κοινωνία θέλουμε, τι επιθυμούμε να διατηρήσουμε από τα παραδοσιακά στοιχεία της ελληνικής κουλτούρας όσον αφορά το κοινωνικό σχετιζέσθαι και τι επιθυμούμε να εξοβελίσουμε γιατί αποτελεί τροχοπέδη στην εξέλιξη των μελών και της κοινωνίας μας, συνολικά.

Μεταξύ των εξαιρετικά αρνητικών στοιχείων της ελληνικής κοινωνίας που κι αυτά έχουν

παίξει ένα κρίσιμο ρόλο και στην έξαρση του bullying στα σχολεία μας και του mobbing στο εργασιακό περιβάλλον, είναι ότι στην πραγματικότητα πρόκειται για μια εξαιρετικά βίαιη κοινωνία. Τα μέλη της, εμείς δηλαδή κακοποιούμε και κακοποιούμαστε διαρκώς. Η κακοποίηση είναι ένα φαινόμενο «σκοτεινό» για πολλούς, άρρητο, σε πολλές διαστάσεις του συνειδητά ανεξερεύνητο που όταν υιοθετείται ως συμπεριφορά, αποτελεί έκφραση αδυναμίας και όχι ισχύος. Ο θύτης είναι ταυτόχρονα και θύμα. Η κακοποίηση με την ευρύτερη έννοια του όρου που μπορεί να αφορά από τις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων μέχρι τη σχέση του πολίτη με το ελληνικό κράτος και τα συνακόλουθα "τραύματα" που αφήνει και ιδιαίτερα στα νεαρά μέλη της κοινωνίας είναι μεγάλα και δυστυχώς όταν δεν αντιμετωπιστούν, διαιωνίζονται στο χρόνο, δομώντας ενήλικους δύσπιστους, αδύναμους και ανασφαλείς που κυριαρχούνται ουσιαστικά από τον ετε

ροπροσδιορισμό και η προσωπική τους αξία υφίσταται, μόνον εφόσον «καθρεφτίζεται» στα μάτια των άλλων. Αιώνια επαναστατημένους έφηβους χωρίς αιτία, από συνήθεια μα ποτέ επαναστάτες ενήλικες με δομημένη αιτιολογία, δημιουργικότητα, σκοπό και αυτοσυγκράτηση.

Η βία αυτή εντείνεται σε περιόδους κρίσης όπως αυτή των τελευταίων ετών στην Ελλάδα. Οι πολίτες αυτής της χώρας πέραν του ότι διαβιούμε σε συνθήκες δυσμενέστερες σε επίπεδο δημοκρατικό, οικονομικό, κοινωνικό, εργασιακό, σε σχέση με την προ 2009 περίοδο, βρισκόμαστε και σε μια παρατεταμένη κατάσταση ματαιώσης, απαξίωσης, οργής, ντροπής, σοκ, πένθους και εντέλει υπαρξιακής αγωνίας που οξύνουν τα φαινόμενα βίαιης συμπεριφοράς, είτε της εμφανούς είτε της αφανούς.

Ένα δεύτερο στοιχείο, κατεξοχήν χαρακτηριστικό της ελληνικής κοινωνίας αποτελεί και το παράδοξο της αντίφασης μεταξύ της μεγάλης ποσότητας χρόνου που καταναλώνεται συνήθως σε κοινωνικές εκδηλώσεις στα πλαίσια της ελληνικής οικογένειας παραδοσιακά αλλά της ελάχιστης ποιότητας ως επί το πλείστον, στην ουσιαστική επικοινωνία των μελών της. Υπάρχει ένας μεγάλος φόβος να ειπωθεί η αλήθεια στην ελληνική κοινωνία σε όλα τα επίπεδα της κοινής μας ζωής. Λες και η λεκτικοποίηση της πραγματικότητας να αποτελεί μεγαλύτερης έντασης και ψυχικού κόστους, διακινδύνευση από την ίδια την πραγματικότητα που βιώνεται.

Και καλύτερο πεδίο κατανόησης αυτών των παθολογικών φαινομένων, δεν είναι άλλος από τους νέους ανθρώπους. Αν θες να δεις την «κλινική εικόνα» μιας κοινωνίας, παρατήρησε τα παιδιά της. Έχουν τις πιο ευαίσθητες «κεραίες» και θα γίνουν σε πολλές περιπτώσεις οι ίδιοι ασυνείδητα το σύμπτωμα της παθογένειας της "κοινωνίας των μεγάλων". Θα γίνουν η «φωνή» της. Τόσο οι θύτες αυτής της τραγωδίας όσο και το ίδιο το θύμα, ο Β. Γιακουμακης αποτελούν τελικά έκφραση της ίδιας παθογένειας. Είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Μπορούσε κάλλιστα για παράδειγμα, κανείς να δει το μέγεθος και το βάθος της πολύπλευρης κρίσης που ερχόταν στην Ελλάδα, βλέποντας χωρίς παρωπίδες και μακριά από την πολιτική εκμετάλλευση της εφηβικής αυτής εξέγερσης που ακολούθησε, τα 15χρονα τον Δεκέμβρη του 2008. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τα δύο συνθήματα που κυριάρχησαν τότε ήταν: "Ο Δεκέμβρης είναι η ερώτηση, όχι η απάντηση", "Μην μας ρίχνετε δακρυγόνα, κλαίμε μόνοι μας" σε ένα αντιφατικό κλίμα τυφλής βίας από τη μια και μιας εφηβικής κραυγής για ζωή και όχι επιβίωση, από την άλλη.

«Φοβάμαι ότι δεν ξέρω τι πρέπει να κάνουμε, να κάνουμε καλά παιδιά, ή δεν πρέπει να

μεγαλώνουμε καλά παιδιά» δήλωσε ο θείος του Β. Γιακουμάκη την ημέρα της κηδεία του. Η απάντηση είναι τίποτε από τα δύο. Η απάντηση είναι ότι πρέπει να ανατρέφουμε παιδιά που θα γίνουν σχετικά και όχι απόλυτα, ψυχικά υγιείς ενήλικες άνθρωποι.

Ψυχικά υγιής ενήλικας δεν είναι ο άνθρωπος που αισθάνεται παντοδύναμος. Είναι ο άνθρωπος που αντιλαμβάνεται τόσο τις δυνατότητες του, όσο και τις αδυναμίες του και τις εξελίσσει. Ψυχικά υγιής ενήλικας δεν είναι αυτός που δε φοβάται, δεν πληγώνεται, δεν έχει τραύματα. Είναι ο άνθρωπος που έχει πλήρη αντίληψη όλων αυτών, δεν τα "χαϊδεύει", ούτε τα "αρνείται". Τα κατανοεί, τα αντιμετωπίζει, τα επουλώνει και προχωρά. Στέκεται απέναντι τους μα και δίπλα τους, τα «ζυγίζει» αλλά η βούληση του και μόνο, είναι πάντα ο κυρίαρχος του «παιχνιδιού».

Ψυχικά υγιής ενήλικας δεν είναι αυτός που γίνεται σκληρός και πατάει επί πτωμάτων για να επιβιώσει αλλά ούτε και ο υποχωρητικός που υπομένει μέχρι τέλους. Είναι ο άνθρωπος που διεκδικεί χωρίς εγωισμούς, αυτό που του αναλογεί αλλά και αποδέχεται με γενναιοδωρία, αυτό που αναλογεί και αξίζει ο άλλος. Που σέβεται την μοναδικότητα του εαυτού του και τη διαφορετικότητα του άλλου, ταυτόχρονα, ακόμη και όταν αυτή είναι «ακατανόητη». Ψυχικά υγιής ενήλικας είναι αυτός που έχει την ικανότητα να δει και να γευτεί, χωρίς το φόβο της ενδεχόμενης μελλοντικής «απώλειας», τις χαρές της ζωής, που δεν ξεχνά ότι επιτρέπεται να «πέφτεις» αλλά πάντα επιβάλλεται να «σηκωθείς».

Ας κοιταχτούμε λοιπόν, όλοι μας στον «καθρέφτη» και ας ξεκινήσουμε απλώς, από το να δώσουμε «φωνή» στην πραγματικότητα μας, που είναι πάντα παρούσα, ακόμη και όταν την κρύβουμε «κάτω από το χαλί». Αυτή είναι από μόνη της, η μισή διαδρομή. Κατόπιν μπορούμε να προχωρήσουμε στην από κοινού συμφωνημένη λύση και να «κόψουμε το νήμα», συλλογικά.